

Dibertsitatea

Josemari Sarasola

Estatistika eta datuen analisia

Gizapedia

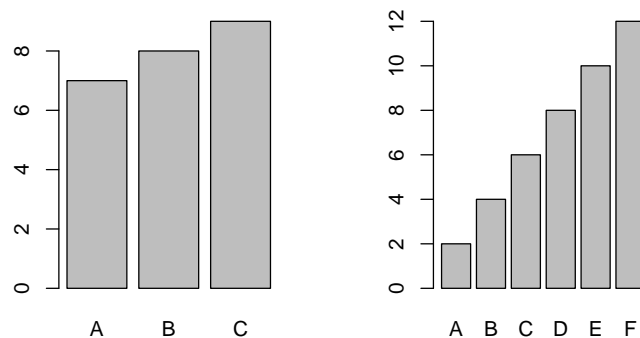

Dibertsitatea

- Maiztasun-banaketa batean (orokorrean, kualitatiboa) dibertsitatea handiagoa izango da, aldi berean, (1) totala kategorien artean parekotasun handiagoarekin (kontzentrazio txikiagoarekin) banatzen denean, edota (2) totala kategoria gehiagoren artean banatzen denean.
- Adibidez (1), har ditzagun bi banaketa hauek: 4-4-4 eta 3-3-6. Bietan kategorია kopurua berdina da, baina dibertsitatea handiagoa da lehenengoan, parekotasun handiagoa dagoelako.
- Adibidez (2), har ditzagun bi banaketa hauek: 4-4-4 eta 6-6-6-6. Bietan erabateko berdintasuna dago, kontzentrazioari buruz, eta sakabanatzea zero da, baina dibertsitatea handiagoa da bigarrenean, kategorία gehiagoren artean gertatzen delako.
- Beraz, **dibertsitatea** bi osagaien emaitza da: **aniztasuna** (kategoria edo espezie kopurua) eta **parekotasuna** (kontzentrazioaren aurkakoa; ingelesez, *evenness*: elementuak zenbateraino banatzen diren era berdintsuan kategorία horien artean).

Dibertsitatea

Hausnartu: zein banaketatan dago dibertsitate handiena?

Dibertsitatea eta kontzentrazioa

- Kontzentrazioa (hobe esanda, bere aurkakoa, parekotasuna alegia) dibertsitatearen dimentsioetako bat da.
- Ekonomian testuinguru ezberdinetan erabiltzen dira: kontzentrazioa edo desperekotasuna errentaren banaketa aztertzeke baliatzen da, eta dibertsitatea merkatu-egiturak (merkatua nola banatzen den enpresen artean) ikertzeke gehienbat.
- Merkatu egiturez mintzatuz, esan daiteke dibertsitate handiena lehia perfektuan gertatzen dela (enpresa asko, meraktua haien artean erdibanaturik) eta txikiena monopolioan (enpresa batek merkatu osoa edo horren zati handiena hartzen du).

Dibersitatea

- Dibersitatea neurtzeko **Shannon adierazlea** erabil daiteke (esan behar da beste neurri asko daudela aukeran):

$$H = - \sum p_i \ln p_i$$

p_i izanik banaketako proportzioak batekotan (ez ehunekotan). Zenbat eta handiagoa izan, dibersitatea orduan eta handiagoa da.

- Baina Shannon adierazlea era horretan adierazita, ezin dira dibersitatearen bi osagaiak, aniztasuna eta parekotasuna alegia, bereizi. Hobe da **Hill zenbakia** erabiltzea horretarako, dibersitate orokorra ere neurtzen duena:

$$e^H$$

Dibersitatearen deskonposaketa

- Esan bezala, dibersitatea bi osagitan banatzen da: aniztasuna eta parekotasuna. Banaketa zenbat eta anitzagoa eta zenbat eta parekoagoa, orduan eta dibersitate handiagoa dago.
- Bi osagai horietatik aniztasuna banantzea oso erraza da: aniztasunaren neurri gisa S kategoria-kopurua baino ez dugu hartuko.
- Parekotasuna neurtzea zailagoa da: horretarako jo dezagun berriz ere e^H baliora.

Dibersitatearen deskonposaketa

e^H balioak, dibersitate neurri gisa, maiztasun handia (handia, era lausoan adierazita eta beste maiztasunekin alderatuta) duten kategorien kopurua adierazten du. Aiseago ulertzeko, ondorengo bi muturreko kasuak aztertuko ditugu.

Dibersitatearen deskonposaketa

Kategoria	p_i
A	0.97
B	0.01
C	0.01
D	0.01

$$e^H \approx 1$$

Izan ere, beste kategorien aldean, maiztasun handiko kategoria bakarra dago.

Dibertsitatearen deskonposaketa

Kategoria	p_i
A	0.25
B	0.25
C	0.25
D	0.25

$$e^H = 4$$

Izan ere, beste kategoriek in alderatuta, lau kategoriek dute maiztasun handia.

Dibertsitatearen deskonposaketa

Beraz **badirudi** e^H parekotasun-neurria dela, aurreko adibideetan ikus daitekeenez, banaketa guztiz parekoa den kasuan (kategoria guztiek %25eko proportzioa dutenean, alegia), e^H neurriak balio handiena hartzen duelako,

baina hau ez da guztiz zuzena e^H balioa S kategoria kopuruaren mendean dagoelako baita ere, aniztasuna ere jasoz ondorioz. Adibidez, $S = 4$ ordez $S = 5$ kategoria edukita, parekotasun osoz $p_i = 0.2$ -ko proportzioekin, $e^H = 5$ izango genuke, parekotasun mailak bietan ($S=4$ eta $S=5$) bietan berdinak izanda ere.

Dibertsitatearen deskonposaketa

Irtenbidea oso sinplea da: e^H balioa S -rekiko independente egiteko, aski da S -rekin zatitzea, eta orduan horrela geratzen da deskonposaketa:

$$e^H = \frac{e^H}{S} \times S$$

$$\text{dibertsitatea} = \text{parekotasuna} \times \text{aniztasuna}$$